

JONG
LEREN

stichting
confessioneel
onderwijs

JL.nu

oktober 2023

PERSONEELSBLAD VAN STICHTING JONG LEREN

Toetsen of volgen?

“Liever de film dan één foto!”

Hart en handen van IEP in de praktijk

Rapport, portfolio of iets ertussenin?

Volgen

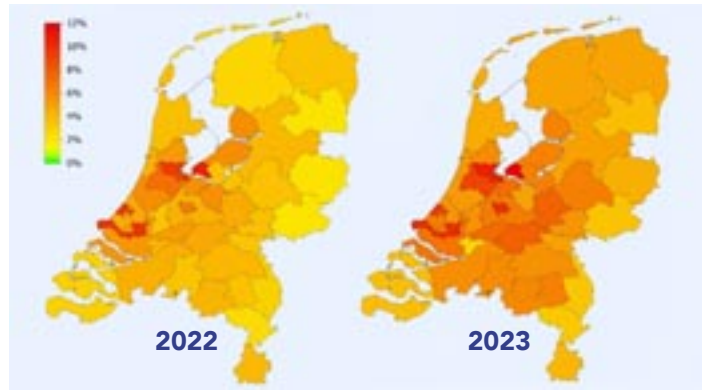
Om te weten hoe het met iemand gaat, moet je hem of haar volgen. Volgen gaat op onze scholen vaak verder dan de ontwikkeling 'in de gaten houden'.

Het gaat ook om aandacht voor elkaar hebben: aandacht voor onze leerlingen, hun ouders en onze collega's. En natuurlijk ook wederzijds: ouders willen hun kind volgen op school en in de klas.

In dit magazine delen verschillende scholen hoe zij hun leerlingen volgen. Heel mooi om te zien dat volgen meer is dan cijfertjes of bolletjes. Talenten en mogelijkheden van onze leerlingen blijken zeker zo belangrijk. En terecht!

JOHN
MARLIES

Korte berichten

PLAN C: Samen anders organiseren om lerarentekort het hoofd te bieden

In september gaat een groot aantal schoolteams zich buigen over de vraag: hoe kunnen we ons onderwijs zo organiseren dat we minder afhankelijk zijn van personele tekorten en tegelijkertijd de kwaliteit van het onderwijs hoog houden? Voor iedere school is dit anders. De één kiest voor uitbesteden, de ander voor samenwerken en een derde voor bijvoorbeeld een nieuwe taakverdeling of een flexibeler onderwijsconcept. In ieder geval is het aan ons allemaal - wij ZIJN de sector - om aan passende, toekomstbestendige oplossingen te gaan werken. Op basis van de bekende, traditionele manier van organiseren is de situatie op sommige scholen nu al wankel, dit zal in 2032 op een veel grotere groep scholen van toepassing zijn (zie afbeeldingen). Denk jij ook mee?

Nieuwe huisacademie op komst

Jong Leren en Stopoz richten samen een professioneel digitaal platform voor een huisacademie in. Een plek waar alle kennis, expertise en ontwikkelmogelijkheden samenkomen en op een toegankelijke manier worden aangeboden.

Dit kunnen opleidingen en trainingen door externe partijen zijn of interne scholingen en (e-)learnings. Ook wordt het vormen van bovenschoolse leernetwerken of (team)expertise delen met collega-scholen gefaciliteerd.

7 vragen aan...

Rebecca Duindam

leerkracht groep 2/3,
IKC De Paradijsvogel

1. Wat was je eerste (bij)baan?

In de zomervakantie vakkenvullen bij de Albert Heijn in Haarlem. Vervolgens ben ik daar heel lang blijven plakken en heb ik verschillende rollen vervuld.

2. Wie was je favoriete leraar en waarom?

Meester Ed, wat een fantastische leraar! Vriendelijk, muzikaal, humoristisch en hij kon

Lisette Neijzen is ICT-medewerker bij Stichting Jong Leren. Op deze plek in JL.nu geeft zij iedere keer een interessante of leerzame web- of apptip.

Web/apptip van Lisette

Over volgen gesproken... Wie van ons maakt al gebruik van AI (artificial intelligence, ofwel kunstmatige intelligentie)? In onderstaand artikel staat dat 'AI blijft, evolueert en het onderwijs nog verder op zijn kop zet'. Wat betekent dit voor ons? Wat betekent dit voor jou? Wil je hier meer over weten zet dan de website van Kennisnet bij je favorieten en lees dit artikel:

Via deze academie maken we het voor alle medewerkers mogelijk om een 'leven lang te ontwikkelen', individueel of samen met collega's. Het aanbod is zowel werkgerelateerd als gericht op persoonlijke ontwikkeling en vitaliteit. Binnenkort meer!

ontzettend grappige en spannende verhalen vertellen. Zijn gitaar kwam ook regelmatig tevoorschijn en dat zorgde voor een fijne sfeer in de klas.

3. Van welk sociaal medium maak je het meest gebruik?

Instagram en LinkedIn.

4. Waarvoor mogen we jou wakker maken?

Voor een biefstuk van Loetje, mmm!

5. Waar haal jij je inspiratie vandaan?

De beste ideeën ontstaan bij mij als ik een ritje rijd in de auto. Ik vind het ook heel fijn om tijdens het autorijden een

podcast over onderwijs te luisteren.

6. Welke onderwijsinnovatie verrast jou?

De wondere digitale wereld waarin we tegenwoordig leven. Ongelofelijk wat er allemaal beschikbaar is om je lessen te verbreden, te verdiepen en te verrijken.

7. Wat weten veel mensen niet van jou?

Dat ik geïnteresseerd ben in tv-programma's waarin misdaad centraal staat. Deze programma's durf ik vaak dan niet meer af te kijken...

Priscilla Haringsma

directeur
Kindcentrum De Molenwerf

Even Appen met

De Molenwerf heeft sinds 2020 een peuter/kleutergroep. Wat houdt dat in?

Hierin zitten kids vanaf 3,5 jaar die de kinderopvang combineren met 2 à 3 ochtenden meedraaien in de klas. 's Ochtends zijn ze bij de kleuters en doen daar alles mee. Tussen de middag gaan ze terug naar de opvang en kunnen ze eventueel slapen.

Welke kinderen zitten in de peuter/kleutergroep?

Per groep zijn maximaal 8 peuters met een kinderopvangcontract welkom. Dat zijn kinderen die écht toe zijn aan onderwijs, maar ook kinderen die een geleidelijke overgang nodig hebben.

Hoe ervaar je de samenwerking met de kinderopvang?

Heel goed en intensief. We bepalen de thema's gezamenlijk en bieden zo een doorlopende leerlijn van 0 tot 7 jaar. We overleggen regelmatig en stemmen af. We doen een warme overdracht, waarbij we een gezamenlijk overgangsgesprek met de ouders voeren.

Wat is het effect van deze mogelijkheid op de overgang van kinderopvang naar het onderwijs?

De resultaten zijn goed. Leerkrachten leren de kids eerder kennen, wat bijdraagt aan een soepele start, vertrouwen en geborgenheid. De kinderen zijn al meer gewend aan de routines en gewoontes in de klas, aan de andere kinderen en de leerkracht. Ouders zijn blij met deze basis, voelen meer vertrouwen en zijn meer betrokken.

Wat wil je scholen meegeven die dit ook overwegen?

Het is écht een meerwaarde. Ga erover in gesprek. Het levert zoveel voordelen op!

Hart en handen in de praktijk

“Eerst het kind, dan de prestaties”

Scholen van Jong Leren gebruiken IEP om de ontwikkeling van leerlingen te volgen op taal en rekenen (hoofd). IEP werkt volgens het hoofd-hart-handen-principe: je volgt het complete kind. Voor het hart en handen onderdeel zijn er de instrumenten: creatief vermogen, leeraanpak en sociaal-emotionele ontwikkeling. Maar hoe geef je handen en voeten aan dit onderdeel?

Janneke Helsloot en Daphne van Heusden van Bureau ICE geven praktische tips.

Waarom zetten nog niet alle leerkrachten de hart en handen instrumenten in?

“Veel instrumenten voor welbevinden geven duidelijke signalen af en/of geven conclusies, zodat leerkrachten direct weten wat ze moeten doen”, begint Daphne. “IEP heeft de visie: een kind is zoals hij is. Als hij niet zo sociaal is, is dat niet goed of fout. Uit hart en handen komt dus geen concreet stappenplan. Er ligt meer eigenaarschap bij de leerling én de leerkracht. Sommige leerkrachten vinden dat lastig, of denken dat het veel tijd kost. Je moet dan namelijk met het kind in gesprek gaan om de resultaten te interpreteren en dat is natuurlijk wennen. Gelukkig kunnen we ze daarbij helpen met ondersteunende video’s en handleidingen en de praatplaat.”

Waarom is hart en handen mét die gesprekken zo de moeite waard?

“Omdat een leerling het instrument zelf invult, komen er inzichten uit die je zelf misschien niet ziet in een volle klas”, gaat Daphne verder. “Een kind dat niet zo sterk is in taal en rekenen, heeft altijd mooie andere vaardigheden. In zo’n gesprek heb je het over al die talenten en bepaal je samen de doelen. De leerling voelt zich eigenaar van zijn eigen ontwikkeling.” Janneke vertelt dat het in oudergesprekken vaak eerst gaat over prestaties op rekenen en taal. “We leggen de lat gelijk zó hoog. Door met de spin-diagrammen te starten, gaat een gesprek direct over het kind. Over hoe een kind zich voelt op school. Dat zien ouders thuis niet altijd. Daarna volgen wat ons betreft

de prestaties op taal en rekenen.” Daphne is ook leerkracht geweest. Ze weet nog dat ze zelf soms buikpijn had als ze ouders moest vertellen over lage scores, omdat je weet dat de verwachtingen soms anders zijn. “Door te beginnen met bijvoorbeeld de sociale vaardigheden en talenten van een leerling, heb je een heel ander gesprek. Zo veel fijner voor iedereen.”

Zijn deze gesprekken niet heel tijdrovend?

Daphne: “Ik hoor vaak van leerkrachten dat een half uur praten met dertig leerlingen niet haalbaar is. Logisch! Maar lang niet alle gesprekken vragen zoveel tijd. Met leerlingen met opvallende uitkomsten heb je een langer gesprek. Dat kan ook in plaats van andere contactmomenten. Of je gaat in kleine groepjes samenzitten.” “Iets wat waardevolle informatie oplevert, mag best tijd kosten”, vindt Janneke. “Je kunt je dus ook afvragen: waarom heb ik niet eerder tijd vrijgemaakt voor zo’n hart-en-handengesprek? Je moet weten hoe een kind in zijn vel zit om dat te koppelen aan prestaties. Een beetje omdenken, dus. Dan lever je uiteindelijk een kind af dat klaar is voor de volgende stap.”

Aan de slag met hart en handen?

Download de praatplaat of bekijk de instructie-video.

Nieuwe methode Engels, mèt geïntegreerde toetsen:

“Kinderen vinden het steeds leuker om Engels te praten”

“Een tien voor woordjes, wat zegt dat nu eigenlijk en wat heb je er in de praktijk aan? De context, dáár gaat het om bij het leren van een taal.” Aan het woord is **Natasja Lammers, vakleerkracht Engels bij Jong Geleerd. Ze kreeg de ruimte om haar expertise in te zetten en een nieuwe methode te ontwikkelen. Mèt een geïntegreerde manier van toetsen.**

“Ik heb regelmatig gedacht, waar ben ik aan begonnen?”, lacht Natasja. “De opleiding (specialist VVTO Engels) gaf mij houvast om een gedegen methode te maken, waarbij kinderen

plezier in leren hebben. Het is belangrijk om bij hun belevingswereld aan te sluiten. Dus kijk ik naar wat ze doen, luister ik waarover ze vertellen en vraag ik wat ze leuk vinden. Sport? Dan zoek ik daar veel over uit en maak ik er lessen over. En tijdens de Kinderboekenweek gaat het daar over. In het Engels uiteraard.”

Toetsen integreren

“Alle kinderen krijgen drie kwartier tot een uur per week les van mij. Ook de kleuters.” Inmiddels is Natasja heel handig geworden in het maken van de lessen en merkt ze dat de kinderen het steeds leuker gaan vinden om Engels te praten. Maar ja, wat doe je dan op het rapport? “Ik vind de woorden goed schrijven niet zo belangrijk, uitspraak wél. Maar waar het vooral om gaat is de inzet. Samen met adjunct-directeur Roos Rikumahu heb ik gekeken hoe we de toetsing konden integreren in de lessen.”

Betrokkenheid verhogen

“We werken het hele jaar door met thema’s. Per thema zijn er vijf onderdelen waarop de kinderen kunnen ‘scoren’. We hebben daarvoor een matrix gemaakt met

‘doelen’. Voor het noemen/schrijven van bijvoorbeeld drie woordjes bij een thema krijg je een bolletje. Weet je er meer dan vijftien, door in de les goed op te letten, dan krijg je vier bolletjes. Het leuke is dat ze zelf al kunnen uitrekenen hoeveel bolletjes ze halen. En om de betrokkenheid van kinderen die het lastig vinden te verhogen, kun je ook voor het onderdeel creativiteit bollen verdienen. En voor communicatie. Ze maken bijvoorbeeld een filmpje waarin ze iemand de weg moeten wijzen of iets moeten vertellen over een product. Voor iedereen valt er op die manier iets te halen.”

Aansluiten op het VO

In eerste instantie waren niet alle ouders blij met het bollensysteem. Want de cijfers (een percentage van de totale gemiddelde bollenopbrengst) waren in veel gevallen lager. “Daarom hebben we vanuit de school een brief gestuurd over de nieuwe manier van toetsen en dat die context waarin ze Engels leren effectiever is en aansluit op het Engels op het voortgezet onderwijs. Wie in mijn lessen goed meedoet, hoeft thuis niks meer te leren. En ik zie dat ze steeds meer durven. Een groep 3-leerling die in half Engels, half Nederlands over zijn verjaardag vertelt, kan dat in groep 4 al stukken beter. Dat is toch fantastisch?”

Mark Hoogenboom is conciërge en onderwijsassistent op De Vijfprong in Vijfhuizen.
We volgen hem een week lang.

Maandag

Ik heb een vrije dag en maak een lange wandeling met onze hond Milou. Zij was daarna helemaal uitgeteld. Meestal ga ik 's avonds tennissen, deze week ga ik voor fitness.

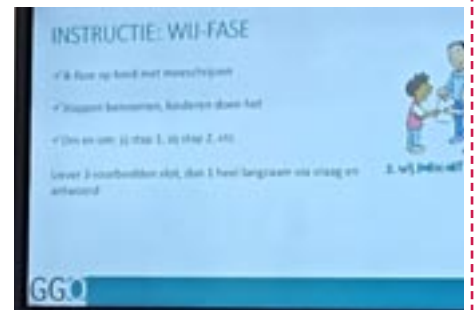

Dinsdag

Een nieuwe week is begonnen. Ik heb allerlei klusjes in en rond de school kunnen doen. Twee kinderfietsjes repareren, bijvoorbeeld!

Woensdag

Mijn vaste vrije dag, want ik ben aan het re-integreren na een operatie. In verband met een studiemiddag heb ik deze week wél gewerkt, in plaats van donderdag. Nicolet en Marcel van GGO Advies volgen ons team en geven ons tips, complimenten en adviezen.

Donderdag

Weinig gedaan vandaag. We eten altijd vroeg, omdat onze dochter naar stal Jasper gaat voor paardrijles. Ik had zin om mee te gaan kijken. Altijd leuk!

Vrijdag

Op school ben ik bezig om het onkruid weg te halen rond het gebouw. Een hele klus, maar heel dankbaar werk.

Zondag

Om 8.00 uur ga ik altijd hardlopen met vrienden. We rennen acht kilometer door de duinen en over het strand en nemen daarna een verkoelende duik in zee. 's Middags naar Flemming in Alphen aan den Rijn. We volgen hem en zijn team via verschillende social media.

Zaterdag

's Ochtends naar tennis om een competitie-team aan te moedigen. 's Middags met z'n drieën naar het LAM museum in Lisse. Een voedselmuseum over 'foodart'. Echt heel leuk! Daarna genoten we van een lekkere lunch bij de boerderij van Landgoed Keukenhof.

Dit was mijn week

De Franciscus signaleert álle talenten

De leerlingenpopulatie op De Franciscus is behoorlijk divers. Het team voelde daarom urgentie om het lesaanbod verder uit te breiden op basis van verschillende onderwijsbehoefte. Oók voor kinderen die een verrijkend en verdiepend aanbod nodig hebben. Inmiddels staat deze ‘onderwijspiramide’ goed op poten. Omdat ze van collega’s binnen en buiten Jong Leren regelmatig horen dat dat nog niet zo eenvoudig is, willen **Barbara van Kampen (IB’er) en **Marketa Polman (specialist hoogbegaafdheid)** hen inspireren met deze aanpak voor meer- en hoogbegaafde leerlingen.**

“We kijken zorgvuldig naar leer- en persoonskenmerken van kinderen en welke leerlingen méér nodig hebben”, begint Barbara. “Daarvoor hebben we verschillende bronnen, zoals het signaleringsinstrument van DHH en observaties en bevindingen van de leerkracht, intern begeleider en specialist hoogbegaafdheid. Ook intensief contact met de ouders en de leerling en instrumenten als Snappet en IEP helpen ons goed achterhalen wat ieder kind nodig heeft. Het eerste onderdeel van onze ‘onderwijspiramide’ voor meer- en hoogbegaafde leerlingen is compacten en verrijken. Kinderen die dat nodig hebben, krijgen een op maat gemaakte ‘verrijkingmap’ passend bij hun ontwikkelingsniveau.”

Samenstelling naar behoefte

“Daarbij hoort óók instructie”, benadrukt Marketa. “Daarin worden leerlingen die meer kunnen nog weleens over het hoofd gezien. Die instructie geef ik op een vast moment in de week. Ook werken we met tutores, die meestal twee jaar ouder zijn. We starten met een soort standaard verrijkingaanbod, maar passen dat in overleg steeds meer aan op de vraag en interesse van de leerling.”

Creatieve denkers

Marketa: “Is verrijken niet voldoende, dan sluiten kinderen in groepjes aan bij de ‘creatieve denkers’. Dat doen we al vanaf de kleuters. We maken daarbij gebruik van de thema’s van Vier Keer Wijzer. Van vakantie tot vakantie werken we een thema uit. Samen met de leerling worden per periode ontwikkelingsdoelen gesteld, die we aan het einde van de periode evalueren. We dagen kinderen uit om tot de hogere denk ordes te komen, onder andere volgens de taxonomie van Bloom. Door de leerlingen hun opgedane kennis te laten analyseren en evalueren, komen ze tot creëren.”

Projectgroep

“Dan is er nog steeds een groep die meer uitdaging nodig heeft”, gaat Barbara verder. “Vanaf groep 5 hebben we daarom de groepsdoorbroken projectgroep voor hoogbegaafde kinderen. In deze groep zitten ook kinderen die (nog) niet aan de beurt zijn om de Day a Week School te bezoeken, maar daar wel geschikt voor zijn. In deze groep leren ze zowel van als met elkaar.”

Elk kind heeft talenten

Barbara geeft aan dat ze als team voortdurend volgen of alle kinderen nog op hun plek zitten. “Als we merken dat een kind op zijn tenen loopt, of bijvoorbeeld toch moeite krijgt met sommige basisvaardigheden, dan kan het altijd weer een stapje terug doen. We zijn niet gericht op het ‘beste’ en het ‘hoogste’, maar veel meer op de talenten en mogelijkheden passend bij elk kind om zo tot bloei te komen. Als team maken we met elkaar deze keuzes en kunnen zo veel mogelijk leerlingen voorzien van een passend onderwijsaanbod. Dit is iets wat continu in ontwikkeling is en waar wij als team heel trots op zijn!”

Wij leren samen

John en Marlies zien liever de film dan één foto

Zó denkt het CvB over toetsen en volgen

Toetsen of volgen, of toetsen én volgen. Het is een van de levendige discussies in onderwijsland, die de gemoederen bezighoudt. Bestuurders **John van Veen en **Marlies Bos** vinden daar natuurlijk ook iets van. Ze reageren eerlijk op vier prikkelende stellingen over volgen en toetsen in de onderwijspraktijk. En: wie ‘volgen’ ze zelf graag? Lees maar!**

STELLING 1 Jong Leren is voorloper, geen volger

Marlies: “Jong Leren is vooral een voorloper. Wij willen innovatief zijn, bijvoorbeeld in het samenwerken in de regio. Ook inhoudelijk, op gebied van ICT, verdiepend leren en eigenaarschap van leerlingen bevorderen, nemen we initiatief. Het verschilt wel per school natuurlijk – de situatie moet zich lenen om voorloper te zijn. Vanuit de strategische beleidsagenda dagen we scholen uit om zich te ontwikkelen en wij ondersteunen ze daarbij. We faciliteren bijvoorbeeld een netwerk van ICT-coördinatoren om ICT en digitale geletterdheid te integreren in het onderwijs.”

John: “De voorlopersambitie vind je terug in onze principes: we geven ruimte, we dagen uit en we leren samen. Het blijft wel maatwerk. Op landelijk niveau zijn we bijvoorbeeld geen voortrekker. Daarvoor houden we de ontwikkelingen nauwlettend in de gaten en bekijken wat voor ons interessant is. We laten ons graag inspireren.”

STELLING 2 Volgen heeft meer waarde dan toetsen

John: “We móeten toetsen. Je moet een instrument hebben waarmee je kunt aflezen hoe een kind, een groep, een school ervoor staat. Wettelijk is dat verplicht. De hoeveelheid toetsen hebben we zelf ingevuld. Je kunt je afvragen of al die toetsen écht nodig zijn. Een leerkracht kan een kind ook op een andere manier volgen. Je mag vertrouwen op je eigen professionaliteit bij het bepalen wat een kind nodig heeft. Een levendige discussie, ook binnen JL. Hoe volgen we de kinderen dan als we (veel) minder

toetsen? Het is ongelofelijk belangrijk dat we onze kinderen monitoren in hun ontwikkelproces.”

Marlies: “Ik zou in de discussie het onderscheid maken in summatief en formatief toetsen. Summatieve toetsen gaan over opbrengsten in goed en fout, een soort eindmeting. Formatieve toetsen zijn bedoeld als ondersteuning van het leerproces, zoals observaties en het maken van opdrachten. Die helpen leerkrachten bij het vergroten van hun inzicht. Zij kunnen hun lessen hierop afstemmen.”

STELLING 3 We toetsen voor de “Inspectie”, niet voor leerlingen en ouders

John: “We toetsen sowieso voor de Inspectie, omdat dat verplicht is. Zo’n tien jaar geleden ontstond het opbrengstgericht werken, waardoor er lange tijd veel aandacht is geweest voor toetsen en scores. We komen daarvan terug: die prestatiewaardes zitten meer in de weg dan dat ze iets opleveren. Dat toetsmoment is als het ware een foto. Bij Jong Leren bekijken we liever de hele film! De ontwikkeling in een breed perspectief zegt meer dan dat ene meetmoment. We hebben oog voor alle talenten en competenties. De toetsen gebruiken we dus vooral om ons aanbod af te stemmen op de leerlingen. De uitslagen delen we ook lang niet allemaal meer met ouders.”

Marlies: “Vaak zijn die uitslagen in rekenen en taal de hoofdmoot tijdens gesprekken met ouders. Terwijl hoofd, hart én handen even belangrijk zijn. De kinderen zijn nog zo jong – er zijn veel factoren van invloed op een kind op dat ene moment een toets goed maakt of niet. De waarde die je eraan hecht, moet je niet overschatten. Bij thematisch werken bijvoor-

beeld, zie je dat meerdere vakken, kennis en competenties geïntegreerd worden. Dat hoef je niet apart te toetsen. Je ziet direct de opbrengst van het werken met een thema.”

STELLING 4 **Toetsen en volgen levert veel druk op bij kinderen (en leerkrachten)**

Marlies: “De manier van lesgeven en de manier waarop je een leerling volgt en toetst moet in balans zijn. We werken met een systeem waarbij kinderen heel vroeg ‘geselecteerd’ worden. En het maakt voor de rest van je leven wel wat uit of je vmbo, havo of vwo gaat doen. Het huidige systeem creëert een beetje winnaars én verliezers. En dat geeft altijd druk.”

John: “Voor kinderen die zich wat minder snel ontwikkelen, is het natuurlijk teleurstellend als scores tegenvallen. Dat wekt frustratie op en dat is niet bevorderlijk voor het leren. Kinderen ervaren zeker druk rondom het toetsen. Zij voelen de druk van hun ouders, van het voortgezet onderwijs. Ze móeten presteren. En leerkrachten voelen soms ook extra druk, want er is ook nog een Inspectie die iets vindt van de eindresultaten. Minder toetsen levert meer balans en minder druk op, waar veel kinderen en leerkrachten baat bij kunnen hebben.”

MARLIES VOLGT **Kim Putters, voorzitter van de Sociaal Economische Raad**

“Laatst noemde Kim Putters in een interview dat prestaties heel vaak gezien worden als een individueel succes, terwijl het meestal een collectieve prestatie is. Toen moest ik denken aan het onderwijs waarin leerlingen ook bijna altijd individueel worden beoordeeld, terwijl zij onderdeel zijn van een systeem en van een groep. Oog houden voor de collectieve prestatie is minstens zo belangrijk.”

Volg Kim Putters bijvoorbeeld op LinkedIn:
<https://www.linkedin.com/in/kimputters/>

JOHN VOLGT **Leve het Onderwijs!**

“Een samenwerking van bestuurders die onderzoekt hoe we het onderwijs in Nederland op een andere manier kunnen benaderen. Bijvoorbeeld om minder prestatiegericht onderwijs te ontwikkelen. En om minder scherpe ‘scharnierpunten’ te creëren, zoals in de overgang van PO naar VO. Heel inspirerend!”

Kijk maar eens op: Levehetonderwijs.nl

Volgen

Vanaf het moment dat we ter wereld komen, worden we gevolgd. We worden afgezet tegen leeftijd- en seksegenoten. We worden in schema's, grafieken en tabellen gestopt om ons blijvend te monitoren. Onze eerste score halen we al binnen enkele minuten na onze geboorte en vanaf dat moment groeien wij op onder het wakend oog van wie dan ook. Na het consultatiebureau, gaan ook de meesters en juffen iets van ons vinden.

Ooit, toen ik begon als leerkracht, vond ik de volgende uitspraak geweldig en was dit mijn mantra: 'Het is wonderlijk dat een kind een onvoldoende kan krijgen voor zijn/haar ontwikkeling, terwijl het kind aan het ontstaan van onze verwachtingen part noch deel heeft gehad'. Hoewel deze wijze woorden van Luc Stevens zo ongelooflijk waar zijn, heb ik er inmiddels ook kanttekeningen bij. Natuurlijk kan je meten of kinderen aangeboden lesstof voldoende beheersen. Het volgen met toetsen kan een leerkracht helpen om een leerling verder te helpen. Volgen heeft dus ook heel goede kanten. Het moment dat het voor mij gaat wringen, is wanneer het verleden je in de weg gaat zitten. Eigenlijk zou er een houdbaarheidsdatum moeten zitten op alle info die over ons is ingewonnen.

Ik ben ook weleens benieuwd wat er gebeurt als we een kind niet zouden volgen met allerlei meetinstrumenten, maar met ons innerlijk kompas. Zullen we dan andere interventies doen? Zullen we wellicht nog meer waarde hechten aan de mening van ouders of andere leerkrachten van dit kind?

Tenslotte kan het volgen ook doorslaan. In mijn groep zie ik steeds vaker kinderen met een gps-horloge, waarmee ouders hun kind volgen. Indien nodig met beeld. Ik vind hier iets van...

Hoe dan ook, dit schooljaar gaan we ze weer volgen. Ik ga keuzes maken. En jij?

Kees Kloost

RAPPORT, PORTFOLIO OF IETS ERTUSSENIN?

Cijfers of tastbare producten? Dat is het onderscheid dat je kunt maken met een rapport of een portfolio. Waar de ene school (nog) bewust vasthoudt aan harde data, proberen andere scholen de resultaten van leerlingen op een meer visuele manier zichtbaar te maken. Online of offline. In een map of via een softwareapplicatie. Een artikel over kleuren, bolletjes, cijfers en rubrics.

Samen bouwen aan goed onderwijs

ZÓ VOLGEN
EN VISUALISEREN
JONG LEREN-
SCHOLEN DE
RESULTATEN VAN
LEERLINGEN

Opmaat speelt met MijnRapportfolio in op eigenaarschap

Ruim drie jaar geleden zocht Opmaat een alternatief voor het klassieke rapport. Een werkgroep onderzocht wat er op de markt was en maakte een opzet. Ineke Bokern, teamleider groep 5/8, monitort de ontwikkeling van de tool: MijnRapportfolio. “Uiteraard zochten we een werkwijze die past bij de visie van onze school en bij de behoeften van alle betrokkenen. Nu werken we voor het vierde jaar met deze digitale omgeving, waarin rapport en portfolio samenkomen.”

“MijnRapportfolio sloot het meest aan bij onze wens om kinderen eigenaar van hun ontwikkelproces te maken. Leerlingen kunnen in deze online tool namelijk zelf foto's en filmpjes plaatsen van hun werkjes en activiteiten. Dat doen ze vanaf groep 3, steeds meer zelfstandig. Ze beschrijven hun doelen, kwaliteiten, talenten en waar ze trots op zijn. De doelen variëren van 'Ik wil vaker tafels oefenen' tot 'Ik wil me beter kunnen concentreren'. En wat ook mooi is: soms weet een kind niet goed waar het trots op is. Dan gaan we daarover in gesprek. Dat levert mooie inzichten op.”

Kinderen werken actief aan ontwikkeling

“De mogelijkheden van MijnRapportfolio hebben we steeds verder uitgebreid. De softwareleverancier denkt daarin met ons mee. Sinds dit schooljaar plaatsen leerkrachten bijvoorbeeld ook cijfers van toetsen in het systeem, zodat ouders die uitslagen ook snel kunnen zien. We werken niet met kleurtjes of bolletjes om scores te meten. Wij zijn transparant, met cijfers.

Ouders vinden het soms wel jammer dat er niks op papier staat. Maar wat nu zo leuk is, is dat zij het hele jaar door in het rapportfolio kunnen kijken. En kinderen zijn het hele jaar actief bezig met hun ontwikkeling.

Het rapportfolio bespreken we drie keer per jaar met ouders en leerlingen in onze ontwikkelgesprekken. Leerlingen vertellen hun ouders zelf wat ze in MijnRapportfolio hebben opgeschreven. Die contactmomenten zijn nog net zo belangrijk, ook al kunnen ouders het doorlopend inkijken.”

Kwaliteitskaart maakt werk behapbaar

Naast de voordelen van MijnRapportfolio, zoals de moderne uitstraling en vele mogelijkheden, zit er voor leerkrachten ook veel werk aan. Daarin is Ineke heel eerlijk. “We zijn een ambitieus team, dus we willen er zo veel mogelijk mee doen. Maar je merkt dat alles wat nieuw is, tijd kost. Dat hebben we vooraf onderschat. In klankbordbijeenkomsten hebben we kritisch bekeken wat we wel en niet willen handhaven. Hierbij hebben we ook ouders betrokken. Het rapport van het afgelopen jaar was dus ook weer iets anders dan het jaar ervoor. Om het voor het team behapbaar te maken, hebben we een kwaliteitskaart gemaakt. Hierin staan de richtlijnen per groep over hoe om te gaan met MijnRapportfolio. Want zo'n tool moet natuurlijk geen extra werk opleveren, integendeel.”

Breder beeld van kinderen

Wat MijnRapportfolio het team van Opmaat oplevert? “Dat we een breder beeld van een kind krijgen”, besluit Ineke. “Vooral omdat leerlingen zelf hun ontwikkeling en doelen bijhouden. Dat past heel goed bij de visie van onze school. En aan het einde van hun schooltijd krijgen kinderen hun rapportfolio mee op een USB-stick. Zo hebben ze toch iets tastbaars in handen.”

“Leerlingen vertellen hun ouders zélf wat ze willen leren”

Jaap Kralt, voormalig leerkracht groep 6, Theresiaschool (nu leerkracht en bovenbouwcoördinator, Het Mozaïek)

“Voor de methode VierKeerWijzer zijn we op zoek naar een alternatief voor cijfers. Want er is een spanningsveld: we leren de kinderen zichzelf

“Kinderen zijn trots op hun VierKeerWijzer-portfolio”

beoordelen en zelf te leren. En dan geven wij nog eens een cijfer. Dat komt niet overeen. Daarom hebben we bedacht om met een fysieke portfoliomap te gaan werken voor VierKeerWijzer. Het is

bewust geen digitaal document, omdat we vinden dat het Chromebook al zo'n grote plek inneemt. Het leuke van deze map is dat de kinderen er heel trots op zijn. Dat zorgt ervoor dat ze erover gaan praten thuis en op school. Zelfs kleine kinderen kunnen hier al goed mee uit de voeten. Voor leerkrachten die er nog niet mee werken, is het vaak wel even een stap om ermee te beginnen. Maar als zij eenmaal de trots zien bij de kinderen, dan is het de investering waard. We geven elke vakantie het portfolio mee, soms gaat dat gelijk met het rapport, soms ook niet. Ik verwacht niet dat wij op korte termijn het traditionele rapport vervangen. We willen wel kijken hoe we de talentenkaart van IEP, de portfoliomap en het rapport beter kunnen combineren. Tot nu toe zijn er nog steeds cijfers nodig voor het schooladvies. Mocht daar landelijk gezien een andere weg voor komen, dan kunnen we daar natuurlijk op aanhaken. Voor nu zijn trots en tastbaar voor ons de woorden waar het om gaat als we de kinderen volgen. Ze praten thuis over hun portfolio, en dat was het doel. Want door zichtbaar te maken wat je hebt geleerd, blijft het gewoon veel beter hangen. En de map, het werk, is van hén, dat is de grootste kracht hiervan.”

Jaimie Hooi, schoolleider Tienercollege 10&Meer

“Ons grootste doel is de kinderen van groep 7 tot en met tweede klas VO goed in beeld hebben. Want alleen dan kun je bepalen of ze klaar zijn om door te stromen. In onze online portfoliotool staan alle taken die de leerlingen in vier jaar moeten afronden, gekoppeld aan de SLO-doelen.

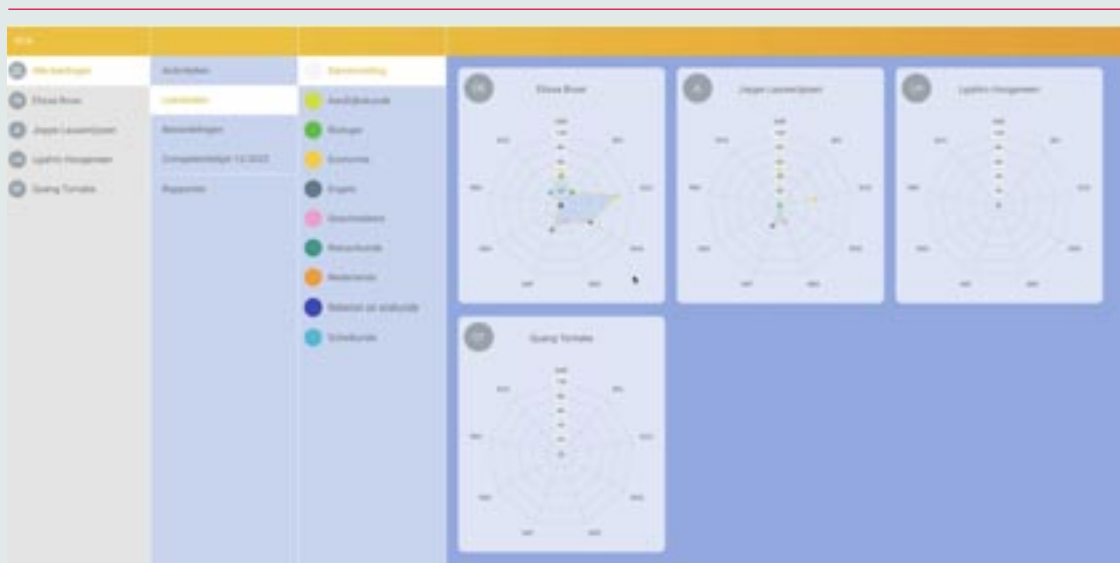
“Met de juiste tools zien we precies waar een kind staat”

Leerlingen en leerkrachten houden hier goed zicht op in een tweewekelijks individueel coachgesprek. Leerlingen beoordelen de taken zelf en daarna doet de leerkracht dat. Deze beoordelingen komen terecht in een grote rubrics. Door de zaakvakken en kernvakken samen te nemen ontstaat een groeiwijzer. Dat is een soort roos waarop je de scores per vak ziet. Daaruit bepalen we ook het

uiteindelijk niveau waarop ze gaan doorstromen. Veel kinderen die bij ons komen hebben een negatieve ervaring met cijfers of komen moeilijk tot leren. Daarom geven we geen cijfers en staan op het rapport letters. Iets anders wat we heel belangrijk vinden, zijn de executieve functies. Die helpen onze leerlingen hun doelen behalen.

Daarom hebben we in samenwerking met Jong Leren en Herbert Vissers College (HVC) gewerkt aan de tool Crelo. Leerling, ouders en leerkrachten vullen drie keer per jaar online een vragenlijst in over de executieve functies van de leerling. Daaruit komt per leerling een rapport met de twee beste en twee minst scorende functies. Daarbij zit ook een

handelingsadvies om de functies te verbeteren. De leerkracht ziet ook de score van de hele klas en kan zo focussen op bepaalde vaardigheden. We hopen begin schooljaar 2023 een eerste versie van deze tool in gebruik te nemen. Jong Leren-scholen kunnen hier tegen een kleine vergoeding ook van profiteren. Want hoe meer je in het PO doet aan die executieve functies, hoe beter de kinderen in het VO tot hun recht komen. Goed volgen, brengt ze verder.”

Marjon Mulders, leerkracht Franciscusschool

“Cijfers zeggen weinig over wat kinderen doen in de klas. Ons portfoliosysteem heet Mijn Franciscusmap. Hierin volgen alle betrokkenen de ontwikkeling van een leerling. De map heeft vijf hoofdthema’s: dit ben ik, zover ben ik, dit wil ik, ik ben trots op en dit zegt een ander. Ook de Snappet-uitdraai en de talentenkaart van IEP krijgen een plaats in de map. Drie keer per jaar komt er zeker iets nieuws bij en vullen we aan, maar eigenlijk is het een levend document dat de kinderen en wij gedurende het hele schooljaar kunnen aanvullen. Doordat de kinderen zelf iets in de map te stoppen, raken

ze meer betrokken bij hun ontwikkeling. Dat eigenaarschap vinden wij heel belangrijk. Om het voor de kinderen en de leerkrachten wat makkelijker te maken, hebben we voor elk onderdeel ook standaardbladen gemaakt die ze kunnen invullen. Dat is voor sommige collega’s echt even wennen. Want het werkt toch anders dan een rapport maken op een bepaalde tijd.

Zodra een kind iets unieks heeft behaald, kan er ‘bewijs’ in de map. Het leuke is dat kinderen ook iets over elkaar mogen zeggen. Daarvoor hebben we verschillende bladen, zodat het niet elk jaar hetzelfde is.

De mooiste ontwikkeling om te zien vind ik dat kinderen elk jaar zichzelf tekenen. Bladerend door een map zie je hoe meer gelijkennis met een foto er komt.

En ook wij blijven de map ontwikkelen. En vragen ouders mee te denken. Ouders vinden het fijn om iets over het welbevinden van hun

“Door deze map zijn kinderen meer betrokken bij hun ontwikkeling”

kind te lezen. Dus dat stukje heeft een prominente plek in de map. Alles zit mooi bij elkaar. En de map is grijpbaar in de klas en gaat regelmatig mee naar huis.”

Online JL-inspiratie! Wie volg jij al?

Veel van onze scholen zijn actief op Facebook en Instagram.

En ook stichting JL vind je op de socials.

Blijf online op de hoogte van je creatieve collega's!

Theresiaschool: <https://www.facebook.com/TheresiaschoolBloemendaal>
 De Kameleon: <https://www.facebook.com/De-Kameleon-1827390430888966/>
 De Vijfsprong: <https://www.facebook.com/vijfsprong>
 De Brug: <https://www.facebook.com/pcbsdebrugaalsmeer/>
 St. Franciscusschool: <https://www.facebook.com/St-Franciscusschool-Haarlemmerliede-366691004056954/>
 KC De Ruimte: <https://www.facebook.com/Kcderuimte>
 IKC Triade: <https://www.facebook.com/IKCTriade>

de Wikkeling: <https://www.instagram.com/icbs.dewikkeling/>
 Opmaat: https://www.instagram.com/basisschool_opmaat/
 KC De Ruimte: <https://www.instagram.com/kcderuimte/>
 10&Meer: https://www.instagram.com/10_en_meer/

JL op de socials

YouTube: www.youtube.com/@stichtingjongleren-scholen9973

Insta: https://www.instagram.com/stichting_jong_leren/

Facebook: www.facebook.com/stichtingjongleren

LinkedIn: www.linkedin.com/company/stichtingjongleren

Social media tegen het lerarentekort?

@meesterjesper plaatst op Insta en TikTok filmpjes om te laten zien hoe mooi het onderwijs is. Hij hoopt hiermee anderen te inspireren om ook leerkracht te worden.

Ook **@jufdidem** gebruikt deze platformen om educatieve video's te plaatsen van projecten uit haar klas. En ze gaan viral!

Ouders steken hier ook iets van op, bijvoorbeeld om hun kind te helpen. Misschien iets voor jou? Het is een vernieuwende manier om je kennis te delen.

OPROEP!

Volg jij bijzondere accounts op de socials?

Geef deze tips door aan je collega's via: info@jl.nu.

Wij maken een leuke selectie voor in het volgende nummer!

Wat vinden ouders van de communicatie-app Parro?

Sinds 2018 communiceren alle Jong Leren-scholen met ouders via Parro. Deze app verbindt ouders met school voor communicatie en administratieve zaken. Via Parro krijgen ouders soms ook een kijkje in de klas via foto's en nieuwsbrieven. Een klein onderzoekje of het communicatiemiddel aan de wensen en verwachtingen van ouders voldoet.

Parro
van ParnasSys

In de werkgroep Oudercommunicatie en privacy is bepaald op welke manier scholen de oudercommunicatie het beste kunnen vormgeven. Hierin is rekening gehouden met de huidige privacywetgeving. De werkgroep heeft Parro gekozen, vanwege onder meer het gebruiksgemak, de

beschikbare functionaliteiten en de koppeling met ParnasSys. De doelstelling van het gebruik van deze communicatie-app is het optimaal informeren van ouders en leerlingen, zodat ouders de ontwikkeling en het welzijn van hun kind goed kunnen volgen. Daarnaast helpt Parro ouders te laten participeren in (buiten)schoolse activiteiten, waardoor ouders zich meer verbonden voelen met de school en activiteiten.

Mini-onderzoek

Om te onderzoeken of het gebruik van Parro voor ouders voldoet aan de bovenstaande doelstellingen, hebben vier ouders van vier scholen (KC De Ruimte, Jong Geleerd, RKBS De Reiger en St. Theresia) enkele vragen beantwoord over de frequentie en de inhoud van de berichten. De vier ouders zijn het met elkaar eens dat de communicatie via Parro over schoolse activiteiten een verbetering is ten opzichte van de papieren berichtgeving in het verleden. Eén ouder merkt hierbij op dat communicatie over een kind in sommige gevallen beter persoonlijk plaats kan vinden. Op de vraag: Hoe zou u Parro het liefst gebruiken om uw kind(eren) in hun schoolontwikkeling te volgen? geven drie ouders aan graag de cijfers en resultaten van hun kind(eren) te willen inzien. Eén ouder geeft aan graag te willen weten welk huiswerk zijn/haar kind moet maken. Verder bleek dat de frequentie van het versturen van berichten per leerkracht verschilt.

Regels en afspraken

Op schoolniveau zijn er verschillende afspraken omtrent het gebruik van Parro. Op één school is naar ouders gecommuniceerd dat leerkrachten onder schooltijd beperkt bereikbaar zijn en dat leerkrachten buiten schooltijden niet op berichten reageren. Op een andere school is deze afspraak niet gemaakt en ontvangen ouders mogelijk wel antwoord buiten schooltijd.

Een aandachtspunt voor leerkrachten is het privacybeleid als het gaat om de foto's die ze vanaf een privételefoon in Parro zetten. Bovenschools is het als volgt afgesproken: medewerkers zorgen ervoor dat hun mobiel voldoende beveiligd is en dat er zo min mogelijk informatie en foto's op hun mobiel staan. Dus: foto's verwijderen zodra deze verwerkt zijn in Parro.

Volgen

Op basis van dit mini-onderzoek lijkt de implementatie van Parro voor ouders een succes. Hun input voor aanvullingen kunnen we meenemen in ons Parro-gebruik. De verschillen in afspraken op school- en leerkrachtniveau zijn ook interessant om nader te onderzoeken, net als de ervaringen van leerkrachten die dagelijks met Parro werken. Jong Leren is altijd benieuwd naar suggesties ter verbetering.

Heb je ideeën over het beter benutten of gebruiken van Parro?

Mail ze naar Lisette Neijzen: lisette.neijzen@jl.nu

Actief zijn op LinkedIn?

Wat levert dat op?

Winy Paauw is naast leerkracht in opleiding ook communicatieadviseur. Ze heeft een eigen bureau en geeft trainingen over hoe je LinkedIn goed inzet voor je bedrijf. Het onderwijsveld is niet de meest actieve beroepsgroep op dit sociale platform, ziet ze. “Leerkrachten, IB’ers, scholen én Jong Leren mogen zich daar nog meer laten zien.”

Laat je inspireren

Winy: “Op LinkedIn is ontzettend veel expertise beschikbaar. Het is dé online plek om kennis en ervaring te delen. Je kunt in contact komen met professionals met dezelfde expertise of sparren over problematieken die je tegenkomt in je werk.

Vergelijk het maar een beetje met een studiedag: op zo’n dag wissel je ook ervaringen uit met collega’s. Mijn tips voor beginners: zoek op LinkedIn naar onderwerpen die jou interesseren en meld je aan voor groepen die over specifieke onderwerpen praten. Laat je inspireren door anderen uit jouw vakgebied.”

Bedrijfspagina als visitekaartje

Volgens Winy is het ook belangrijk dat scholen zich meer laten zien op LinkedIn. “Dit doe je met een bedrijfspagina, hét visitekaartje voor jouw school. Op een bedrijfspagina kun je goed practises delen en laten zien waar de school voor staat. Wat betekent het om bij deze school te werken? Plaats dus niet alleen vacatures, maar deel vooral ook mooie verhalen. Potentiële nieuwe collega’s en ouders zoeken namelijk ook op LinkedIn naar informatie over de school. Zorg dus voor aantrekkingskracht.”

Het gezicht achter de stichting

Ook voor stichtingen zoals Jong Leren is actief zijn op LinkedIn interessant. Winy: “Op LinkedIn kun je laten zien wat je als stichting doet en in welke regio de scholen zitten. Belangrijk hierbij is dat je de mensen zichtbaar maakt. Laat bijvoorbeeld een dag uit de agenda van de bestuursvoorzitter zien. Is hij of zij op schoolbezoek geweest, maak dan een leuk artikel met een mooie foto erbij. Zo geef je de stichting een gezicht en zien werkzoekenden je als aantrekkelijke werkgever.”

Nieuw: volgen zonder connectie

Winy heeft tot slot nog een paar praktische tips: “Zorg dat je persoonlijke profiel (en/of bedrijfspagina) helemaal gevuld is. Wees volledig in je ervaringen, voeg dus ook licenties en certificaten toe. Laat je expertise zien! Daarnaast is het niet nodig om elke dag iets te plaatsen, maar een vaste frequentie (twee keer per week of maand) is wel belangrijk. Zorg dus dat je regelmatig ‘aanwezig’ bent, bijvoorbeeld door te reageren op berichten. Een mooie ontwikkeling: je kunt tegenwoordig ook mensen ‘volgen’ zonder direct een connectie met ze aan te gaan. Zo blijf je op de hoogte van relevante onderwerpen zodra zij daar iets over plaatsen.”

Heb je vragen? Neem contact op met Winy via winy.paauw@jl.nu. Of volg LinkedIn-expert Corinne Keijzer op dit platform. Zij geeft veel tips over hoe je jouw zichtbaarheid op LinkedIn kunt vergroten.

Van eindtoets naar doorstroomtoets: wat vind jij?

Ivanka van Dijk, beleidsmedewerker onderwijs

"De term doorstroomtoets is in elk geval beter. Kinderen zijn altijd in ontwikkeling. De toets is geen 'eindstation'. Ook is het fijn dat we straks geen adviezen meer hoeven te herzien ná aan-

melding bij het VO. Dat scheidt rust. Ik vind het niet prettig dat de doorstroomtoets leidend wordt. Wij moeten ons schooladvies naar boven bijstellen als de toetsscore hoger is. Tenzij we voldoende onderbouwen waarom het kind daar niet bij gebaat is. Wij adviseren bij Jong Leren zeer zorgvuldig: we kijken naar het hele kind en dat is wat anders dan afgaan op één toetsmoment. Ook ben ik benieuwd hoe we de kinderen na de toets, die al in februari wordt afgenomen, blijven motiveren tot het einde van het schooljaar."

Esmée Wiersma, docent VO Tienercollege 10&meer:

"Onze school is vorig schooljaar gestart met een groep 7. We hanteren een ingroeimodel en zodoende hebben we aankomend schooljaar onze eerste VO-klas. Het effect van de doorstroomtoets is bij ons anders dan op een reguliere middelbare school. Wij werken met heterogene groepen voor leerlingen vanaf vmbo-gtl tot en met vwo-niveau. De doorstroomtoets heeft daardoor geen effect op onze formatie. We vinden het fijn dat we door de vervroegde toetsafname sneller een indicatie hebben van het leerlingniveau. Daar stemmen we ons onderwijsaanbod op af. Sommige kinderen

gaan na groep 8 naar een reguliere VO-school. Dan is de periode na de toets wel lang om hen gemotiveerd te houden. Vanuit onze visie houden wij leerlingen het liefst vier jaar bij ons en geven we pas aan het eind een uitstroomadvies."

Carlijn Janus, zorgcoördinator De Kameleon:

"We vervroegen straks de toets- en verwijzingsprocedure, want de doorstroomtoets valt eerder in het jaar. Voorafgaand aan de toetsen hebben we dus minder onderwijstijd. Vooral

nieuwe leerkrachten moeten zich in kortere tijd een beeld vormen van de ontwikkeling van hun leerlingen. Dat vraagt wel iets. Ná de advisering hebben we juist meer onderwijstijd. We moeten nadenken, hoe we de kinderen dan blijven motiveren. Een voordeel van de doorstroomtoets vind ik grotere kansengelijkheid. Sommige ouders die teleurgesteld waren over het voorlopig schooladvies probeerden met toetstraining het niveau vóór de eindtoets nog wat op te vijzelen. Daar is straks nauwelijks nog tijd voor. Ook gebeurde het weleens, dat een kind na een bijgesteld advies niet meer 'paste' op de VO-school waar het zich had aangemeld en op verheugde. Dat zal straks niet meer voorkomen."

Leerlingen volgen van PO naar VO

Directeur Karin Koets (De Linq) en onderwijsconsulent Anne Marie Hersman (Samenwerkingsverband Zuid-Kennemerland) nemen deel aan een overlegplatform PO-VO en vertellen hoe ze leerlingen volgen bij deze grote overstap.

Karin is namens Jong Leren lid van het BO-VO-overleg in de Haarlemmermeer. In deze werkgroep overleggen alle betrokken partijen over de overgang van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs. Karin: "Het doel van dit overleg is verbinding creëren tussen de diverse scholen. Daarnaast houden we ons bezig met praktische zaken, zoals het organiseren van een informatiemarkt, de centrale aftrap, de promotie van scholen en een gezamenlijke studiedag voor leerkrachten."

Warme overdrachten

"We vinden het belangrijk dat de VO-scholen voldoende weten over hun nieuwe leerlingen en dat er genoeg aandacht is voor de kinderen bij de overdracht", gaat Karin verder. "Daarom organiseren we een 'tafeltjesmiddag' om een warme overdracht tussen het PO en VO te faciliteren. Daar wisselen leerkrachten belangrijke informatie uit, zodat het VO de kinderen verder kan begeleiden. Leerkrachten van het PO en VO zien elkaar ook jaarlijks op de thematische studiedag. Zo ontstaat er een laagdrempelig en collegiaal contact tussen de leerkrachten. Dit bevordert de samenwerking bij het volgen en overdragen van de leerlingen enorm."

Ieder kind een 'eigenwijzer'

Volgens Anne Marie is een ander doel van het BO-VO-overleg om voor de scholen en de kinderen de overstap van PO naar VO zo soepel mogelijk te maken. "Vanuit het samenwerkingsverband hebben wij met name te maken met leerlingen met een hogere ondersteuningsbehoefte. Ik ben dan ook trots op de 'eigenwijzer' die we in deze werkgroep hebben ontwikkeld. Iedere leerling vult met de ouders in groep 8 dit document in. Daarin beschrijven ze wat ze nodig hebben van hun toekomstige mentor, waar ze goed in zijn en wat ze nog moeilijk vinden. Zo geven we vorm aan de missie van het SWV om de stem van de leerling te laten horen bij dit belangrijke moment in hun leven."

Samenwerking in het belang van de leerling

Beide dames zijn het erover eens dat de samenwerking tussen PO en VO belangrijk is bij het volgen van de leerlingen en bij de overdracht. Vroegtijdige samenwerking levert de leerkrachten een onderling netwerk op, een open deur naar elkaar, kennisuitwisseling en praktijkervaring. En dat brengt de leerlingen een zo soepel mogelijke overgang naar de middelbare school.

Mieke van Dam, leescoördinator en leerkracht
"Ik ben gewoon een enorme

"Onlangs heb ik bij de bibliotheek in Hoofddorp de opleiding tot leescoördinator afgerond. Dat vond ik echt heel leuk. Je leert hoe je een goede schoolbieb samenstelt, een passende planning voor leesactiviteiten maakt en leesplezier kunt stimuleren bij je collega's en je leerlingen. Vooral dat laatste was voor mij een eyeopener; hoeveel mogelijkheden er zijn en wat je allemaal wel niet op Pinterest kunt vinden?"

Elke Otten, bestuurssecretaris en communicatie-adviseur

Mee-eten met het seizoen. Dat was de reden dat Elke zich aansloot bij Herenboeren Heemstede. Ondertussen weet ze wat er allemaal bij komt kijken. “We doen alles zelf.”

“Als je lid wordt van Herenboeren Heemstede, participeer je in het boerenleven. Samen met 250 gezinnen zijn we eigenaar van 18 hectare land en een schuur. Onder leiding van 2 ervaren boeren zijn we in 2022 aan de slag gegaan met het produceren van eerlijk voedsel, met respect voor de boer, de dieren en de natuur”, vertelt Elke. “We bedenken wat we willen eten en daar maken de boeren een plan voor. Dagelijks werken we op het land. Ook zijn er ploegen die voor de varkens of de boomgaard zorgen of die oogsten. Op zaterdag kunnen alle leden hun deel van de opbrengst namelijk ophalen. We doen alles zelf. Iedereen draagt een steentje bij door te planten, wieden of oogsten. Je kunt ook helpen met de administratie of het onderhoud.”

Echt fijn werk Zelf schrijft Elke wekelijks een ledennieuwsbrief. “Heel gevarieerd en leerzaam. Ik weet goed wat er allemaal speelt.” Maar ze doet meer dan schrijven. Het leukste vindt ze het helpen met planten: “Best zwaar werk, maar het is echt fijn om lekker bezig te zijn met je handen, midden in het veld. Het is heel stil, je hoort alleen vogels en in de verte wat geroezemoes van Heemstede.”

Circulair boeren De kerngedachte van de Herenboeren is verantwoord en circulair boeren: “Onze varkens eten het restafval van de oogst en bieden periodiek vlees. Ook zorgen ze voor mest voor het land. Bovendien eten ze de onkruidwortels, waardoor het land makkelijker te bewerken is.

Onze gepensioneerde schapen maaien het gras en geven wol voor het isoleren van de schuur. En hopelijk hebben we binnenkort kippen die eieren leggen (als de vogelgriep weg is, red.) en voorkomen dat bepaalde insecten in de fruitboomgaard komen. Zo ervaren we wat er allemaal bij komt kijken voordat je een krop sla kunt eten!”

“Het is fijn om met je handen te werken op het veld”

Meer weten? Kijk op www.herenboeren.nl

groep 7, Aloysiuschool boekenwurm”

Zo lijkt de ‘Boekendoos’ me echt super – een soort boekbespreking in een doos. Ik ga het eerst zelf uitproberen met mijn groep en dan mijn ervaringen delen met collega’s. De opleiding biedt ook terugkomen en inspiratiedagen met schrijvers. Daar ben ik blij om, want zo blijft mijn kennis actueel. Tijdens de opleiding zijn wij op school begonnen met het ‘opschonen’ van onze eigen boekenkast. De leerlingenraad heeft geholpen door in alle groepen voorstellen voor nieuwe titels op te halen. Zelf ben ik een enorme boekenwurm. Mijn ouders lezen

ook veel. Ik heb vooral fijne herinneringen aan het vele voorlezen. Mijn broer en ik zaten dan ieder aan een kant van de bank genesteld in het veel te wijde, gebreide wollen vest van mijn vader. Zo luisterden we heel knus naar *De Gebroeders Leeuwenhart* van Astrid Lindgren. Ik was toen al gek op historische romans, zoals die van Thea Beckman. En nu nog steeds. Ik heb bijvoorbeeld de hele serie van *De Grijze Jager*. Meestal lees ik drie boeken tegelijk. Zo ben ik in een boek over de middeleeuwen bezig en tegelijkertijd in het derde deel van *Govert Missie afbreken*. Verder ben ik gek op fantasy-boeken. Ik vind het heerlijk om over boeken te vertellen in de klas en zo de kinderen enthousiast te maken voor nieuwe titels. Als de kinderen in mijn klas in hun bibliotheekboek lezen, lees ik zelf ook. Zien lezen, doet lezen.”

Marco Bastmeijer,
bedenker VierKeerWijzer:

*“Een goed gesprek
levert veel meer op
dan een toetsresultaat”*

“Om te weten wat een kind geleerd heeft,
moet je tijd maken voor een gesprek”, begint

Marco Bastmeijer zijn vlammend betoog over het wel of niet toetsen van de opbrengsten van het onderwijs. Hij is de bedenker en drijvende kracht achter VierKeerWijzer, een veelgebruikte methode voor wereldoriëntatie.

Out of Space

“Er zijn verschillende redenen waarom ik in VierKeerWijzer geen toetsen gebruik. Tijd investeren in een gesprek met een kind is naar mijn idee het allerbelangrijkste om erachter te komen of en wat een kind geleerd heeft. Bovendien is wetenschappelijk bewezen dat geen mens op dezelfde manier leert, dus waarom zou je dan wel iedereen op dezelfde manier toetsen? Ten derde zeggen we allemaal ‘je leert niet voor mij, je leert voor jezelf’. Dus wie echt op eigenaarschap wil inzetten, en wil zorgen dat kinderen voor zichzelf willen leren, moet veranderen. Van beoordelaar, naar iemand die naast de leerling staat.

Dat betekent niet dat we soft moeten worden. Natuurlijk mag je als leerkracht verwachtingen hebben en die uitspreken naar kinderen. Ik geloof in een strenge, rechtvaardige, doelgerichte leerkracht die durft te zeggen: ‘Kom op, dit is hem niet’. Ik droom van leerkrachten die kinderen in het licht zetten en tijd voor ze nemen. Die zeggen: ‘Laat mij jou helpen met wie jij bent en hoe jij leert, hoe je omgaat met de lesstof en hoe jij tevreden bent met wat jij doet.’

Laten we eerlijk zijn. De toets is ook een houvast voor de leerkracht om controle te behouden. Die spagaat van de leerkracht snap ik heel goed. Ik heb zelf ook voor de klas gestaan. Terug willen vallen op een toets om te weten of je het zélf goed doet, is logisch. Maar ik durf te beweren dat je in een goed gesprek met een kind veel beter merkt wat de échte opbrengst is. En vaak is die hoger dan je had verwacht op basis van een toetsresultaat.

VierKeerWijzer heeft wel een kennistest. Hierin presenteert het kind alle opgedane informatie. En is het ‘onder de maat’? Dan vraag je wat jullie er samen aan kunnen doen om het beter te krijgen. Luister naar wat het kind te vertellen heeft. Zo werk je gericht aan eigenaarschap en trots. De kennis van een kind heb je nodig om te weten wat je kunt verwachten. Met een toets kom je daar niet.”

Heb jij een innovatief onderwijsconcept gespot? Werk je aan een futuristisch leermiddel voor in de klas, of deel je graag je onaardse visie op de toekomst van onderwijs met je collega’s? Dan bieden we je hier ruimte. Mail je idee naar info@jl.nu.